

वीरसुःवीरपुत्रसुः॥ ३२॥ मातैव शुश्रूः तां अनंतरमव्यवहितं आत्मनो देहं सः चेतनावान् नहन्यात् सकः यस्य शिरःसुषिरं मेदोमज्जादिनारिक्तं शुष्कालाबुवत्पथिपतितं तद्विपरीतमसुषिरं स्यात् ॥ ३३॥ प्राण उपस्थं
द्रियं तत्संश्लेषैर्मथुने इत्यर्थः अभिसंधिः पुत्रो मे गौरो जायेत वेदमब्रुवीत सर्वमायुरियादित्यादिश्रुत्या प्रदर्शितो भिलाषः कृतोदंपतीभ्यामेव तमभिलाषं मातापितावा उभौ वा कुरुतस्तत्र भूतार्थो याथार्थ्यं मातर्यैव तत्क
र्तृत्वं स्थितं निष्ठितं पितरितु सो भिलाषः पाक्षिको भवतीत्यर्थः ॥ ३४॥ भरणमात्रेण गर्भधारणसंबन्धेन मातापुत्रे प्रीतिमाह्लादं स्नेहमासक्तिं च करोति अतः प्रत्युपकाराय तस्यामपि प्रीतिस्नेहौ पुत्रेण कार्यावित्यर्थः
वस्तुतस्तु पितरेव प्रजाः यथोक्तं प्रागेव माता भस्त्रापितुः पुत्रे येन जातः स एव स इति भस्त्राचर्मकोशः पितुराज्ञाऽनुलुंघनीयेति भावः ॥ ३५॥ ननु न चैतद्विद्वो ब्राह्मणाः स्मो वयमब्राह्मणावेति श्रुतेः पितृत्वे एव संशयात्कथं त
दाज्ञानुलुंघनीयेत्यत आह पाणीति धर्मचार्थे च कामे च नातिचरामीति प्रतिज्ञापूर्वकं स्वयंपाणिपहं कृत्वा यद्विपुलं तर्हि तेन याच्यतां प्रार्थनीयतां पूज्यतामिति यावत् नार्हति धर्मत्यागात्

कुक्षिसंधारणाद्वात्रीजननाज्जननी स्मृता ॥ अंगानां वर्धनादंवावीरसूत्वेन वीरसूः ॥ ३२॥ शिशोः शुश्रूषणाच्छुश्रूर्मतादेहमनंतरं ॥ चेतनावान् नरोहन्याद्य
स्य नासुषिरं शिरः ॥ ३३॥ दंपत्योः प्राणसंश्लेषे यो अभिसंधिः कृतः किल ॥ तं माता च पिता चेति भूतार्थो मातरि स्थितः ॥ ३४॥ माता जानाति यद्गोत्रं माता जानाति
यस्य सः ॥ मातुर्भरणमात्रेण प्रीतिः स्नेहः पितुः प्रजाः ॥ ३५॥ पाणिबंधं स्वयंकृत्वा सहर्ममुपेत्य च ॥ यदा यास्यंति पुरुषाः स्त्रियो नार्हति याच्यतां ॥ ३६॥ भरणाद्वि
स्त्रियो भर्ता पात्याच्चैव स्त्रियः पतिः ॥ गुणस्यास्य निवृत्तौ तु न भर्ता न पुनः पतिः ॥ ३७॥ एवं स्त्रीनापराधोति न एवापराध्यति ॥ व्युच्चरंश्च महदोषं न एवापराध्यति ॥
॥ ३८॥ स्त्रिया हि परमो भर्ता देवतं परमं रम्यं ॥ तस्यात्मना तु सदृशमात्मानं परमं ददौ ॥ ३९॥ नापराधोस्ति नारीणां न एवापराध्यति ॥ सर्वकार्या
पराध्यत्वान्नापराध्यंति चांगनाः ॥ ४०॥

अयमाशयः य एवं विधः पिता सोऽज्ञातत्वादि शिष्टत्वाच्च नानुरोध्यः ममतु पिता सती पतिरनुरोध्य एवेति ॥ ३६॥ कितर्हि पित्राज्ञायामाताहंतव्येत्याशंक्याह भरणादिति पत्युर्भावः कर्मपात्यां पालयितृत्वं तस्मात्
तथा च भार्यापत्नीं च प्राणैर्वियोजयितुमिच्छतोऽस्य भर्तृत्वादिगुणशून्यस्योन्मत्तस्येव च नान्मातरं न हि सिष्ये इत्याशयः ॥ ३७॥ ननु व्यभिचारिणी स्त्री हंतव्येत्याशंक्याह एवमिति
एवमपीत्यर्थः व्युच्चरन् आचरन् महादोषं पारदार्यं यदि प्रार्थयितैव न स्यात्तर्हि नायं दोषः प्रसज्येतातः प्रथमप्रवृत्तेः पुंस्येवायं दोष इत्यर्थः ॥ ३८॥ ननु स्त्रिया अपितदनुमोदनादपराधोऽस्येवेत्याशंक्याह स्त्रिया ही
ति तस्य आत्मनः शरीरेण सदृशं दं द्रमाल द्येति शेषः आत्मानं शरीरं परमं श्रेष्ठं ददौ स्वपतिवेषेणागताय परस्मै पतिबुद्ध्यः शरीरं प्रयच्छंत्या मम मातुर्न व्यभिचारदोषोऽस्ति गर्भानुसृत्तेः कुलसंकराभावाच्चेनयं वध्येत्य
र्थः ॥ ३९॥ उपसंहरति नापराध इति किंच सर्वेषु कार्येषु अपराध्यत्वात् अनुरोध्यत्वात् अल्पबलत्वेन सर्वथा पुरुषाधीनत्वात् तथा च बलात्कारकृते व्यभिचारादौ स्त्रियो नापराध्यंतीत्यर्थः ॥ ४०॥